

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 09.10.1972, sp. zn. 5 Tz 24/72, ECLI:CZ:NS:1972:5.TZ.24.1972.1

Číslo: 46/1973

Právní věta: Nejde o vynechávání pracovních směn bez závažného důvodu ve smyslu § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., jestliže matka dítěte vynechává pracovní směny proto, že se rozhodla sama o dítě pečovat, i když má možnost umístit dítě do péče dětského zařízení nebo školy.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 09.10.1972

Spisová značka: 5 Tz 24/72

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Přečin proti pracovní kázní, Přečiny

Předpisy: 150/1969 Sb. § 8 ods. c 65/1965 Sb. § 127
§ 128 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46/1973 sb. rozh.

Nejde o vynechávání pracovních směn bez závažného důvodu ve smyslu § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., jestliže matka dítěte vynechává pracovní směny proto, že se rozhodla sama o dítě pečovat, i když má možnost umístit dítě do péče dětského zařízení nebo školy.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 9. 10. 1972 sp. zn. [5 Tz 24/72.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR proti rozsudku okresního soudu v Pardubicích ze dne 14. 12. 1971 sp. zn. 3 Ta 607/71 Nejvyšší soud ČSR zrušil tento rozsudek a okresnímu soudu v Pardubicích přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Pardubicích sp. zn. 3 Ta 607/71 ze dne

14. 12. 1971 byla obviněná J. N. uznána vinnou přečinem proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. Za to jí byl uložen trest odnětí svobody v trvání jednoho měsíce, přičemž výkon tohoto trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku.

Podle skutkového zjištění okresního soudu v Pardubicích trestná činnost obviněné J. N. spočívala v tom, že od 13. 8. 1971 do 3. 11. 1971 vynechala v n. p. Prefa v Pardubicích, kde byla jako dělnice zaměstnána, bez udání důvodů 58 pracovních směn, čímž způsobila podniku značné potíže při zajišťování provozu na úseku, kde pracovala.

Tento rozsudek nabyl právní moci u okresního soudu, když proti němu nebyl podán opravný prostředek.

Rozsudek okresního soudu napadl ve prospěch obviněné generální prokurátor ČSR stížností pro porušení zákona. Vytýká v ní, že okresní soud se nezabýval jedním ze znaků žalovaného přečinu, totiž, zda obviněná vynechávala pracovní směny bezdůvodně. V tomto směru pak zejména nebyla přezkoumána její obhajoba, v níž jako důvod vynechávání pracovních směn uváděla, že se musela starat o tříleté dítě.

Nejvyšší soud na podkladě stížnosti pro porušení zákona přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu § 267 odst. 1 tr. ř. Shledal, že zákon jím byl porušen.

Okresní soud správně v souladu s provedenými důkazy zjistil, že obviněná byla od 23. 2. 1971 zaměstnána jako vazačka v n. p. Prefa Pardubice, panelárna Čeperka. Dnem 13. srpna 1971 přestala obviněná docházet do zaměstnání a tento stav trval až do 3. 11. 1971, kdy s ní byl rozvázán pracovní poměr; v uvedené době zameškala 58 pracovních směn.

Přečinu proti pracovní kázi podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. se dopustí, kdo ohrozí plynulý hospodářský provoz nebo hospodářskou činnost socialistické organizace anebo způsobí škodu mj. tím, že soustavně bez závažného důvodu vynechává pracovní směny. K naplnění znaků tohoto přečinu (pokud jde o tuto alternativu) se vyžaduje splnění všech právě uvedených formálních zákonných znaků.

Z vyjádření n. p. Prefa Pardubice ze dne 11. 11. 1971 bylo zjištěno, že uvedenými absencemi byly způsobeny závodu provozní potíže; ty spočívaly především v tom, že za obviněnou bylo třeba opatřovat náhradu z jiného výrobního úseku, kde zase takový pracovník chyběl. Jejím jednáním proto nepochybně došlo k ohrožení plynulosti hospodářského provozu socialistické organizace. Rovněž je nepochybné, že byl uvedeným jednáním splněn další zákonný znak, že obviněná pracovní směny vynechávala soustavně.

Dosud však nebylo prokázáno, že byl splněn další zákonný znak, že obviněná pracovní směny vynechávala bez závažného důvodu. Obviněná se v tomto směru hájila v podstatě tím, že se stará o tři nezletilé děti ve věku devíti, sedmi a tří roků. V době, kdy u podniku byla zaměstnána, až do 13. srpna 1971, se o děti, zejména o tříletou dcerku Jitku, starali tchán a tchyně. Tchán však dne 13. 8. 1971 zemřel a jeho manželka (tchyně obviněné) se z toho nervově zhroutila, nemohla se starat zejména o tříletou dcerku Jitku.

Obviněná podle své obhajoby dne 15. srpna 1971 (tedy dva dny po úmrtí tchána) se dostavila na podnik, kde předložila úmrtní oznámení tchána svému nadřízenému Jeřábkovi, sdělila mu stav v rodině, zejména, že se zhroutila nervově její tchyně, a proto nemůže nadále pečovat o malé dítě. Dále uvedla, že projevila zájem o umístění dítěte v jeslích, později v mateřské školce, jednala v tomto směru na příslušném odboru MěstNV v Pardubicích, ale bez úspěchu. Byla proto nucena zůstat v domácnosti. Při výslechu v hlavním líčení dále uvedla, že je ve čtvrtém měsíci těhotenství.

Podle § 127 zákoníku práce (zák. č. 65/1965 Sb.) je organizace povinna omluvit nepřítomnost pracovníka v práci mimo jiné po dobu péče o dítě mladší než 10 let, jestliže osoba, jež jinak o dítě pečuje, onemocněla.

Bylo proto povinností soudu vyslechnout tchyni obviněné, která o tříletou dceru obviněné pečovala, o jejím zdravotním stavu po 13. 8. 1971, popř. provést o něm důkaz ošetřujícím lékařem.

Podle § 29 odst. 1 vyhl. č. 66/1965 Sb. je pracovník povinen o překážce v práci (nebyla-li mu předem známa) uvědomit organizaci bez zbytečného průtahy. V tomto směru bylo pak povinností soudu vyslechnout svědka Jeřábka (nadržzeného obviněné) o obsahu jednání mezi ním a obviněnou, k němuž podle její obhajoby došlo 15. 8. 1971.

Podle vyjádření n. p. Prefa ze dne 4. 11. 1971 se „obviněná vylouká, že nemá pro děcko zajištěnou školku; vedení podniku zajistilo pro všechny přihlášené zaměstnance umístění jejich dětí v jeslích či ve školkách, obviněná však nepožádala vedení podniku ani závodní výbor ROH o zajištění školky pro své děti“. Nepochybně na podkladě tohoto důkazu soud v odůvodnění rozsudku obviněné vytýká, že její obhajoba v naznačených směrech ji nemůže zbavit odpovědnosti, protože „bylo její povinností mj. požádat podnik, aby jí pomohl při zajištění školky pro její děti“.

Takovýto závěr okresního soudu nelze přijmout. Posléze citovaná část odůvodnění napadeného rozsudku nasvědčuje, že soud nesprávně aplikoval ustanovení § 127 zákoníku práce tak, jako by povinnost organizace omluvit nepřítomnost pracovníka v práci z důvodu péče o dítě mladší 10 let platila jen pro případ, že dítě nemůže být z důležitých důvodů v péči dětského výchovného zařízení nebo školy. Posléze uvedené ustanovení zákoníku práce (pokud jde o citovanou alternativu) ukládá jen povinnost organizaci omluvit pracovníka v práci po dobu péče o dítě mladší než 10 let, nemůže-li toto dítě být v péči dětského výchovného zařízení nebo školy, ovšem v případě, že dítě v takovém zařízení již umístěno je (např. pro uzavření jeslí nebo školky pro výskyt infekční choroby a podobné jiné důležité

Byla-li by obhajoba obviněné plně prokázána, pak by její absence v inkriminovaném období byla organizace povinna omluvit podle zmíněného ustanovení zákoníku práce.

To ovšem ještě neznamená, že vynechávání pracovních směn z jiných důvodů osobních nebo rodinných, které nejsou pokryty důvody uvedenými v ustanovení § 127 (popř. § 128 odst. 1) zákoníku práce, je možno bez dalšího již považovat za vynechávání pracovních směn bez závažného důvodu ve smyslu znaku ustanovení § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. (a tedy za splnění dalších zákonných znaků přečinu, za který následuje trestní sankce). Za vynechávání pracovních směn bez závažného důvodu nelze považovat podle názoru Nejvyššího soudu ČSR ani absence matky dítěte proto, že např. osoba, která o dítě pečuje, odmítla náhle bez předchozího uvědomění poskytovat další péči dítěti z jiných důvodů než z důvodů své nemoci (např. karanténního opatření). Ani v takovém případě nelze dovodit, že matka dítěte vynechávala pracovní směny bez závažného důvodu, jestliže se rozhodla sama o dítě pečovat.

Nutit rodiče, aby své dítě umístili do péče dětského zařízení nebo školy, by bylo ostatně v rozporu se základními ustanoveními o právech a povinnostech rodičů uvedených v hlavě první části druhé zákona o rodině (zák. č. 94/1963 Sb.).

Teprve po provedení shora naznačených důkazů bude moci být spolehlivě posouzeno, zda jednáním obviněné je naplněn i znak, že pracovní směny v kritické době vynechávala bez závažného důvodu.